

Hana Skočková

Zápis o pražském křtu Bernarda Bolzana dne 5. října 1781

„Dočkal se roku 1848. Zemřel přesvědčen, že nastalo již plné ráno lidstva.
Byl sám řekl: Velká myšlenka nezemře, byť žila jen v jedné duši ještě...“ J. R. Vilímek, 1881.

Při toulkách stránkami matrik nacházíme nejedno jméno, které dobře známe, nebo jsme se s ním už v jiných historických pramenech aspoň letmo setkali. Proto jsem si poznamenala i zajímavý křestní zápis Bernarda Bolzana. Pochází z Archivu hlavního města Prahy, kostel Panny Marie na Louži (PML N 7, N 1768 - 1784, fol. 234):

1781, Mense Octobri 5. Křtil Joannes Zatocžil, Curatus loci.

Bernardus Placidus Joannes Nepomucensis.

Otec: D. (Dominus) Bernard **Bolsano**, C. V. P. Mercator (Starého Města pražského obchodník*)

Matka: Caecilia nata Maurer, Grazerin (z Grazu)

Kmotr: D. Joannes Bolzano, nobilis de Kronen Städten

Svědci: D. Josef Maurer, C. V. P., Da (Paní) Elisabetha Pumiskornin Ex domo Klarneniana Nr. 624

Poznámka*): Aus Como in Italien

Bernard Bolzano - vlastenecký, německy mluvící filosof v Čechách, matematik a kněz, byl po otci italského původu. Narodil se 5. října 1781 na Mariánském náměstí v Praze, téhož dne byl pokřtěn v kostele Panny Marie na Louži. Jeho otec Bernard Pompeius Bolsano (1737 - 1816) pocházel z osady Nesso u jezera Como. V mládí přišel do Čech. Roku 1767 se usadil v Praze, kde obchodoval s uměleckými předměty a starožitnostmi. Oženil se s Cecilií Maurerovou (1754 - 1821), zbožnou dcerou pražského obchodníka se železářským zbožím, původem z Rakouska.

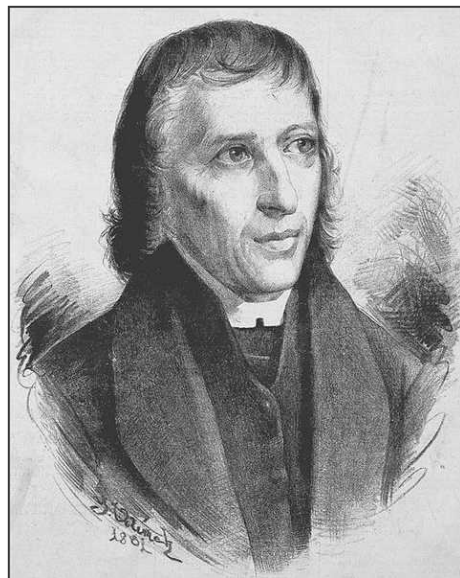
Bernard od narození slabý tělesně, byl o to čilejší duševně. V deseti letech začal studovat na piaristickém gymnasiu, r. 1796 přestoupil na universitu, jejíž tři ročníky absolvoval s výborným prospěchem. Vynikal zejména v matematice u prof. Vydry. V roce 1800 začal na matčin popud studovat teologii. Dne 7. dubna 1805 byl vysvěcen na kněze, o deset dní později, 17. dubna byl promován na doktora filosofie. O dva dny později se stal profesorem nově založené katedry náboženské vědy na filozofické fakultě pražské univerzity i kazatelem v kostele Nejsvětějšího Salvátora, kde ovlivňoval národní obrození.

Bolzanovy univerzitní přednášky byly natolik originální, že sice vzbuzovaly nadšení u posluchačů, ale nelibost ve vyšších církevních kruzích. V roce 1813 ho silně zasáhla smrt nejmilejší sestry Františky. Zemřela na tuberkulózu, kterou trpěl i on. V roce 1819 mu bylo zakázáno učit a stáhl se do ústraní i z důvodů zdravotních.

Věnoval se tedy plně vědecké práci a psaní za podpory mecenášů, jako byli jeho přátelé Josef a Anna Hoffmannovi, na jejichž zámečku v Těchobuzi žil v letech 1825 - 1841, nebo A. Veith, u kterého pobýval v Liběchově u Mělníka. Finančně ho také podporoval hrabě Lev Thun, kterému Bolzano v závěti odkázal svou knihovnu.

Aktivním členem Královské české společnosti nauk byl od r. 1815, v letech 1841- 48 sekretářem matematické sekce, od r. 1843 jejím ředitelem. Jeho nejdůležitější díla byla Vědosloví, O nejlepší státě a Paradoxy nekonečna. V roce 1848 ostře odsoudil potlačení revolučního hnutí. Zanedlouho na to, 18. prosince 1848 zemřel. Není zapomenut. Na domě v Celetné ulici 590/25, kde v Praze žil a zemřel, je umístěna pamětní deska. Jeho pobyt v Těchobuzi na Pelhřimovsku také připomíná tamní stálá expozice „Bernard Bolzano a Těchobuz“ umístěná v zámecké sýpce od roku 2007. R. 1992 byla založena Společnost Bernarda Bolzana jako významná platforma intelektuálně-politické diskuse.

„Vychoval celou generaci zvláště ušlechtilých kněží, kteří pod vlivem jeho osobnosti, nadšení jeho učením pak rozvíjeli bohatou činnost výchovnou. V dobách před rokem 1848 měl tento kroužek - Bolzanisté zvaný, velmi důležitou roli. V Bolzanových šlépějích dál kráčeli národní buditelé Boleslav Jablonský (1813-1881), Václav Štulc (1814-1887), František Sušil (1804-1868), Matěj Mikšíček (1815-1892), Beneš Method Kulda (1820-1903) a Vincenc Zahradník (1790-1836).“

Bernard Bolzano.

Kresba Jan Vilímek pro Humoristické listy, roč. XXIII., č. 42, 15. 10. 1881.

Gustav Pallas: Dějiny literatury české, Praha 1926